Kapittel sju (masterfil)

Høyt konfliktnivå – Mosseskogen i perioden 2006–2010

Av Edmund Schilvold

Mosseskogen – her definert som skogsområdet nord for Verket, vest for Osloveien og sør for Kambobukta – har i flere tiår vært gjenstand for dragkamper mellom næringsinteresser og naturverninteresser. Men i det meste av skogens historie har disse konfliktene vært forholdsvis beskjedne i omfang. De ulike planene har, sett enkeltvis, kun hatt mindre deler av skogens totale areal som nedslagsfelt, og har derfor kun engasjert et mindre antall personer – typisk kun naboer som har fryktet forringelse av omgivelsene rundt sine eiendommer. Av samme grunn har de fleste konfliktene vært lite kjent utenfor de lokale bomiljøene.

Det betyr imidlertid ikke at disse mindre konfliktene, og inngrepene som er blitt realisert, har vært uten betydning i en større sammenheng. Betydelige deler av Mosseskogen har i løpet av de siste tiårene gått fra å være skog til å bli boligfelt, eller fra å være preget av naturskog til å bli preget av hogst. Men disse endringene har skjedd forholdsvis langsomt, og de har i liten eller ingen grad påvirket skogens kjerneområder. Det skogdekte området har krympet, men det har skjedd over tid, fra kantene og innover.

Det er på det viset – gradvis og bit for bit – at Norge har mistet og mister mest natur. I perioden fra år 1900 til 2008 gikk landet fra å ha såkalt inngrepsfri natur på cirka 48 prosent av sitt areal, til kun å ha slik natur på cirka 12 prosent av dette arealet. Dette i henhold til tall fra Direktoratet for Naturforvaltning. Det er en dramatisk endring, men hoveddelen av dette tapet av natur har ikke funnet sted som følge av et fåtall store enkeltprosjekter – den representerer den samlede effekten av hundretusener av inngrep som hver som seg sannsynligvis har framstått som moderate eller ubetydelige.

For Mosseskogens del representerer i så måte perioden fra 2006 til 2009 et unntak. I denne perioden ble det lagt fram planer som, dersom de hadde blitt virkeliggjort, ville ha betydd at det meste av skogens nåværende areal ville ha blitt bygd ut, og den påfølgende konflikten fikk et omfang, en intensitet og en mediedekning som ingen tidligere strid om Mosseskogen har vært i nærheten av. Bit for bit-mønstret ble med andre ord brutt. Selve kjerneområdet til skogen lå

an til å bli påvirket av utbygging, og man fikk, trolig for første gang, en bred debatt om framtiden til hele den gjenværende skogen, og alle dens aspekter – fra geologiske, biologiske og kulturhistoriske verdier til verdiene knyttet til friluftsliv.

Den overnevnte konflikten ble forsterket, og kanskje til og med initiert, av oppsiktsvekkende forstmessige inngrep som vekket sterke følelser i brede lag av lokalbefolkningen. Noen liknende strid knyttet til skogsdrift synes ikke å ha funnet sted tidligere – trolig både fordi inngrepene stort sett var mindre, eller mindre synlige, og fordi naturverntanken – ideen om vern av naturen for dens egen skyld, eller på grunn av dens betydning for menneskene – ikke hadde noen særlig rot i den lokale kulturen.

Årene fra 2006 til 2009 representer således et uvanlig interessant tidsrom, og er derfor det vi i det følgende skal prioritere å se nærmere på.

2006 – gigantutbygging underveis

Kanskje kan man hevde at ”det hele begynte” sommeren 2006 – det var da det ble allment kjent at kommunen planla å åpne for utbygging av det såkalte Kambo Vest-området, som omfattet nærmere to tredjedeler av den gjenværende Mosseskogen.

Man kan selvfølgelig diskutere hvor lenge og i hvilken grad planene allerede hadde vært kjent, og hvor lenge konflikten hadde vært i emning, men det var i hvert fall den sommeren at forslaget til rullert kommuneplan, der store deler av Mosseskogen var markert som framtidig utbyggingsområde, ble lagt ut til offentlig høring.

Det skal sies at velforeningene og ulike lokale beboere lenge hadde jobbet for å stanse eller begrense diverse utbyggingsprosjekter – utbyggingen av sørenden av Røysåsen vekket for eksempel et ganske stort lokalt engasjement – men ingen av disse tidligere planene hadde hatt et så stort og alvorlig omfang som den som ble kjent i 2006.

I juni hadde undertegnede en større artikkel om dette temaet – ”Farvel til Mosseskogen” – i den nå nedlagte lokalavisen Moss Dagblad. Artikkelen gjorde det klart at store deler av Mosseskogen var i ferd med å bli lagt ut til utbygging, og utgjorde hovedoppslaget på avisens førsteside.

Overraskende nok avstedkom oppslaget ingen reaksjoner av betydning – i hvert fall ikke noen som nådde redaksjonen. Stillheten i dagene som fulgte var direkte påfallende. Var den et tegn på total

resignasjon overfor en utvikling framstilt som uunngåelig, eller var befolkningen så enestående disiplinert at samtlige individer gikk og ventet på at den offisielle høringen skulle begynne?

Det kan virke mer sannsynlig at informasjonen i artikkelen ikke ”gikk inn” – at beskjeden om at mye av Mosseskogen sto overfor tilintetgjørelse virket så usannsynlig, og var så sjokkerende, at de fleste av leserne ikke maktet å ta faktaene inn over seg, og fortsatte som om alt var i skjønneste orden.

Mye tyder på at det først var året etter, i 2007, at brede lag av befolkningen våknet opp til erkjennelsen av at store deler av Mosseskogen var i ferd å gå tapt for evig og alltid.

2007 – flatehogst ved Retterstedet

Den oppvåkningen begynte utvilsomt med fellingen av en rekke store trær på en flere hundre meter lang strekning ved Kongeveien, der denne passerer Retterstedet, og den påfølgende publiseringen av nyhetssaken ”Snauhogst sjokkerer” i Moss Avis, søndag 25. mars 2007. I den ga Mosseskogen Vel uttrykk for sterk misnøye med omfanget av hogsten, og henviste til tallrike mottatte henvendelser fra sine medlemmer.

Per Jørgen Johnsen, lederen for velet, uttalte blant annet at ”en flott allé er blitt helt rasert”, og Knut W. Eriksen, en tidligere velleder, sa at han nærmest hadde fått sjokk da han oppdaget omfanget av hogsten.

Det bør ikke overraske noen at hogsten vakte sterke reaksjoner. Den fant sted ved selve hovedinnfallsporten til friluftsområdet, og forandret innfallsportens karakter fullstendig. Mens Kongeveien ved Retterstedet før hogsten hadde gått inn i noe nær en ”tunnel” eller allé av til dels usedvanlig storvokst granskog, gikk den etter hogsten langs kanten av et flere hundre meter langt hogstfelt der knapt et eneste større tre var spart. Inngrepet var av en slik art at ingen med den minste sans for estetikk og romantikk kunne makte å forholde seg likegyldig til det, eller hevde at gevinstene var større enn tapene.

Mai 2007 – folkemøte på velhuset

Noen uker etter den overnevnte hogsten ved Kongeveien, 10. mai 2007, arrangerte Kambo Vel og Mosseskogen Vel et folkemøte om framtiden til Mosseskogen på velhuset i Tiurveien. Til dette hadde foreningene invitert en rekke sentrale kommunepolitikere, og et av de uttalte formålene med møtet var å få klarlagt hva de ulike partiene mente om utbygging av skogen, i god tid før høstens kommunevalg.

Foreningene henviste til forslaget om bygging av omkring 1500 boliger i området, og til begivenheter som fellingen av trærne langs Kongeveien. Ifølge Moss Avis var det ”svært trangt om plassene” i velhuset da møtet fant sted, og høy temperatur på flere av innleggene. Avisen hevdet også at utbyggingsplanene allerede var blitt møtt med ”massiv motstand fra flere hold”.

Lars Olav Brandsæter, en av initiativtakerne til folkemøtet, uttalte senere, under en samtale med undertegnede, at ”det kan nok være riktig at folk ble vekket av hogsten ved Kongeveien”, og at ”hogsten var en av de utløsende faktorene for møtet”. Ifølge han var det over 200 personer til stede.

Ernst S. Andersen i Mosseskogen Vel var en av de som ”argumenterte kraftig mot en utbygging” på dette møtet. Han uttalte blant annet at beregnet befolkningsvekst er et stadig tilbakevendende tema i debatten om vern, men at man er nødt til å spørre seg om ikke livskvaliteten til den eksisterende befolkningen i området er viktigere enn å oppnå en årlig befolkningsvekst på én prosent.

Befolkningsvekst – et mål i seg selv?

Det sistnevnte var blant annet en referanse til et intervju i Moss Avis med rådmannen i kommunen, Hans Birkeland, 16. april 2007, der Birkeland hadde uttalt at ”hvis Moss kommune skal nå målet om en befolkningsvekst på én prosent per år, må det åpnes for bebyggelse i området Mosseskogen og Kambo”.

I samme intervju hadde rådmannen uttalt at de delene av skogen som ville bli bevart som friområder utgjorde cirka 700 mål, mens de foreslåtte utbyggingsområdene utgjorde cirka 800 mål, og at det med et slikt utgangspunkt burde være mulig å bygge cirka 1500 boliger innenfor planområdet.

Kommunens forvaltningssjef, Jens Terkelsen, opplyste i samme artikkel at det på nordsiden av Molbekktjernet ville bli en avstand på bare om lag 150 meter til den nærmeste bebyggelsen, men skyndte seg å presisere at det skulle utarbeides en kommunedelplan som ville ta hensyn til kulturelle, historiske og landskapsmessige verdier før et endelig standpunkt ville bli tatt.

Wankel bekrefter storutbygging

I en artikkel i Moss Avis av 31. mai 2007, kalt ”Byggeboom i nordre bydel”, ble folk nok en gang minnet om hvilke planer som forelå. I den skrev journalisten blant annet at grunneier Vibeke Dons Wankel nylig

hadde redegjort for sine omfattende planer for Mosseskogen og Kambo, og bekreftet anslaget på 1500 boliger i Mosseskogen. I tillegg hadde hun tatt til orde for en treningsbane for golf i Trolldalen.

Juni 2007 – omfattende underskriftskampanje

I juni 2007 ble temperaturen i debatten skrudd ytterligere opp av en stor underskriftskampanje i nordre bydel, for vern av Mosseskogen, i regi av velforeningene. Da kampanjen ble avsluttet, og resultatet ble overrakt ordføreren, hadde man fått mer enn 1900 underskrifter.

Den 26. juni var den rullerte kommuneplanen, det vil si planen for perioden 2007 til 2019, oppe til politisk behandling i bystyret. Flere av partiene hadde da allerede uttalt at de ville gå imot en utbygging av Mosseskogen i det omfanget som var blitt foreslått. Men noen endelig avgjørelse om vern av bestemte områder ble ikke fattet, og sommeren ble preget av usikkerhet. Ville det bli gitt grønt lys for en noe redusert utbygging av Mosseskogen når høsten kom, eller ville naturverninteressene vinne fram?

Desember 2007 – naturverninteressene vinner en foreløpig seier

Utover høsten fortsatte velforeningene sin kampanje mot utbygging. Det ble arrangert møter og guidede turer, det ble skrevet leserinnlegg til lokalavisene og bestilt undersøkelser av skogens kulturminner og biologiske mangfold, og – sist, men ikke minst – det ble igangsatt et bokprosjekt hvis formål blant annet skulle være å skape økt bevissthet om skogens verneverdier.

Verneinteressene vant en betydelig seier 17. desember 2007, da formannskapet i kommunen gikk imot utbygging av Mosseskogen. Det skjedde ved at følgende formulering, opprinnelig en av uttalelsene til Kambo Vel, ble vedtatt lagt inn i planprogrammet for kommunedelplanene: ”Molbekk-området med Røysåsen i sør – Kilsbakken i nord – Osloveien i Øst – Mossesundet i vest, bebygges ikke.”

Men senere framlegg gjorde det klart at det den politiske enigheten var skjør, hvis den da i det hele tatt eksisterte. Noen politikere mente at Kongeveien burde danne vestgrensen for ny bebyggelse, andre mente at det eneste rette ville være å verne hele skogen vest for Osloveien, og atter andre mente at man kanskje kunne akseptere noe bygging langs Osloveien, ved Kilsbakken og på den gamle fyllinga ved Trolldalen.

Februar 2008 – bevisstgjøringsarbeid

2008 begynte rolig, men i februar startet velforeningene opp bevisstgjøringsarbeidet igjen, og i løpet av februar og mars ble det avholdt tre foredragskvelder på velhuset på Mosseskogen for lokale politikere og kommuneansatte, grunneiere, medier og organisasjoner: 12. februar fortalte Egil Jensen om landskapshistorie og kulturminner, 26. februar foredro Jan Ingar Båtvik om planter og dyreliv, og 4. mars kåserte Sigmund Hågvar og Lars Helge Frivold fra UMB (Universitetet for miljø- og biovitenskap) om betydningen av bynære rekreasjonsområder for det moderne menneskets ve og vel.

April 2008 – Wankel avviser frivillig vern

Noen uker senere tiltok imidlertid konflikten i styrke igjen. 3. april kunne NRK Østfold rapportere at ”sjeldne fugler som hubro og hvitryggspett trues av hogst i Mosseskogen”. Noen dager tidligere var det nemlig kommet velforeningene for øre at grunneier Vibeke Dons Wankel hadde planlagt hogst i Mølleåsen-området, som da nylig var blitt pekt ut av biolog Jan Ingar Båtvik som et av de mest verneverdige områdene i hele skogen. Ernst S. Andersen var en av dem som slo alarm overfor NRK. Han fryktet at hogsten ville få ”katastrofale følger” for det biologiske mangfoldet i området, og fortalte at en bekymringsmelding var blitt sendt til både Wankel og Moss kommune.

Naturvernforbundet ble også koblet inn, og i de påfølgende dagene glødet telefonlinjene i Moss og omegn av hyppige og til dels opphetede samtaler mellom velforeninger, kommunepolitikere og naturvernere, rådgivere på Fylkesmannens miljøvernavdeling, representanter for Skogeierforbundet og representanter for grunneier Wankel. Sistnevnte skal ha blitt oppfordret til å akseptere såkalt frivillig vern av skogen på Mølleåsen i bytte mot økonomisk erstatning, men Wankel sto på sitt.

25. april måtte så verneinteressene konstatere at hogsten på nordre del av Mølleåsen var blitt gjennomført som planlagt. NRK Østfold fulgte opp med nok en nyhetssak, der lederen for Naturvernforbundet i Østfold, Pål Bugge, anklaget Wankel for ”miljøkriminalitet” og ”en total arroganse overfor omgivelsene”.

I Moss Avis av 26. april gikk Bugge enda lenger, og kalte Vibeke Dons Wankel en ”en stor egoist og en samfunnsfiende”.

Wankel avviste påstandene til Bugge, og hevdet at hogsten i realiteten var et bidrag til ivaretakelse av det biologiske mangfoldet, siden den

ville gjøre det mulig for nye trær og planter å vokse frem. Hun henviste også til historien: ”I Mosseskogen har vi hogd én prosent av skogen hvert år i 50 år, og det er på grunn av hogsten at den er så fin som den er. Skog må stelles, og en del av stellet er at man må hogge for å få opp nye trær.”

Videre hevdet hun at hogsten hadde skjedd i henhold til Levende Skog-standarden, og at hensynet til det biologiske mangfoldet dermed var ivaretatt.

Mai 2008 – den politiske enigheten slår sprekker

Måneden etter begynte så utbyggingsballen å rulle igjen. I en artikkel i Moss Avis 13. mai 2008 kom det fram at ”Ap, SV og Rødt vil at myndighetene skal vurdere vern av hele området fra Røysåsen til Kilsbakken, og fra Sundet til Osloveien.” Men Moss Høyre syntes dette ville være ”å gå alt for langt”, og Gretha Kant rettet ”en advarende pekefinger” mot kursen til flertallet. Hun fortsatte med å si at ”det må være mulig å si ja til en forsiktig utbygging langs Osloveien, og da særlig rundt den gamle fyllinga i Trolldalen”.

Liv Leirstein i Frp kom med liknende signaler – hun uttalte at hun var ”for et omfattende vern rundt Molbekktjernet”, men mente at det måtte gå an å se på mulighetene for en mindre utbygging ved Kilsbakken, og ved den gamle fyllinga ved Trolldalen.

Juni 2008 – hogst i strid med loven?

På samme tid utredet naturverninteressene muligheten for å anmelde Vibeke Dons Wankel for brudd på viltloven og skogloven, og 29. juli 2008 kunne Moss Dagblad melde at en koalisjon av Naturvernforbundet i Østfold, Framtiden i våre hender Moss, Norsk Ornitologisk Forening Moss, Kambo Vel og Mosseskogen Vel hadde troppet opp på Moss politikammer for å innrapportere hogsten på Mølleåsen.

I rapporten ble det hevdet at Wankel hadde krenket viltlovens og skoglovens straffebestemmelser ”ved at hun, midt i hekke- og yngleperioden, 24. april, foretok hogst i Mosseskogen”.

Videre kunne man lese det følgende:

”Mosseskogen har et betydelig biologisk mangfold, nærmere beskrevet i biolog Jan Ingar Båtviks rapport, vedlegg to, og det er hevet over enhver rimelig tvil at deler av dette mangfoldet ble uopprettelig rammet av hogsten. Vi skal utdype dette: I Råde og Moss

er det gjennom mange år foretatt ringmerking av hulrugere. Mange av disse er meisearter som er avhengige av blant andre hakkespettenes reirhull. Meiseungene bruker å være store nok for ringmerking fra andre uka i mai til tidlig juni, tidligst cirka én uke etter klekking. Meisene legger ett egg per dag, og kan ha opptil tolv egg. De legger seg ikke for å ruge før det siste egget er lagt. Ruging hos de fleste meiseartene tar inntil 16 dager, hvilket betyr at meisene starter reirbygging tidligst omkring 5. – 15. april, og legger sine første egg uka etter. I Norsk Hekkefuglatlas står det å lese at skogdua kan begynne hekkingen tidlig i april, noe som også er registrert både i Råde og Moss. Hakkespettene lager reiret sitt i slutten av mars, og legger de første eggene sine i tidsrommet primo–medio april. Trostene hekker i greinkløfter, og er således ingen hulrugere. Disse, og særlig svarttrosten, er svært tidlig ute. Ungene er ute tidlig i juni, og da må egglegging ha vært i medio april. Det samme for grønnfink."

"Vi registrerer at miljøkriminalitet blir håndhevet ved bøtelegging av ulovlig ilandstigning på øyer og holmer; at eggtyveri, jakt utenom sesongen og uforsvarlige/uaktsomme industrielle disposisjoner som virker ødeleggende for miljøet, blir møtt med straffereaksjoner. Så langt er det imidlertid ikke reagert overfor tiltak som det Vibeke Dons Wankel har stått for, til tross for at skadevirkningene her kan være langt mer uopprettelige."

"Overtredelser av bestemmelser i viltloven er underlagt offentlig påtale. Det er således ikke nødvendig med skriftlig anmeldelse."

"Vi begjærer handlingene påtalt og straffet."

Naturverninteressene pekte altså på at hogsten ikke bare representerte et stort inngrep i en skog der det nylig var blitt registrert et høyt biologisk mangfold, men at den hadde funnet sted i hekketiden, og slik sett trolig hadde vært mer til skade for dyrelivet enn om den hadde funnet sted på en annen tid av året.

September 2008 – oppsiktsvekkende funn på Mølleåsen

Høsten 2008 kom så nyheten om oppsiktsvekkende nye funn av arter på søndre del av Mølleåsen. Firmaet BioFokus hadde brukt deler av sommeren på å undersøke artsmangfoldet i de nordvestlige delene av Mosseskogen, og av rapporten, ferdigstilt 19. september 2008, framgikk det at deler av gammelskogen på Mølleåsen fungerte som leveområde for flere sjeldne sopparter, inkludert den uhyre sjeldne, sterkt truede urskogskjuken.

I rapporten pekte BioFokus blant annet på at ”urskogskjuke er en signalart på granskoger med store naturverdier”, at ”viktigste oppgitte påvirkningsfaktor er skogbruk, som reduserer substrattilgang og fører til fragmentering”, at lokaliteten på Mølleåsen var den rikeste man kjente til i Norge, og at funn av urskogskjuke var tilstrekkelig grunnlag for å vurdere området som svært verneverdig.

NRK Østfold omtalte den rapporten 5. november 2008, via et nytt intervju med Pål Bugge i Naturvernforbundet. Bugge pekte på at artsmangfoldet i Mosseskogen var større enn man tidligere hadde trodd, og etterlyste større engasjement for vern fra kommunepolitikerne.

Regelen om frivillig vern gjorde det imidlertid umulig å få vernet skogen så lenge grunneieren ikke ønsket noe vern, og 20. desember kunne Moss Avis berette at det hadde funnet sted nok en runde med hogst på Mosseskogen – denne gangen i et område nær Osloveien. Pål Bugge i Naturvernforbundet gikk igjen kraftig ut mot framgangsmåten til grunneier Vibeke Dons Wankel, og kritiserte spesielt det faktum at det ikke var blitt foretatt noen systematiske undersøkelser av artsmangfold og kulturminner i området før beslutningen om hogst ble fattet, når man visste at undersøkelser i andre deler av skogen hadde ført til svært interessante funn.

Jarle Svendsbø, Vibeke Wankels ektemann, avviste kritikken fra Pål Bugge. ”Dette er helt ordinær hogst, i skog som er moden for å høstes. Det har også vært en del vindfall i dette området. Derfor syntes vi det var greit å få tatt denne teigen nå. Det er ikke påvist spesielle verdier i dette området. Vi følger rett og slett den hogstplanen vi har,” uttalte Svendsbø, som syntes Naturvernforbundets opptreden var ”trakassering av grunneieren”.

Kambo istedenfor Mosseskogen

I skrivende stund (desember 2010) er det skjedd lite nytt i forhold til hogst og utbygging siden høsten 2008. Mosseskogen har fått et visst midlertidig vern mot utbygging ved at alle de politiske partiene har støttet slikt vern av hele eller mesteparten av skogen, men ingen vet hvor lenge denne konsensus kommer til å vare.

For øyeblikket ser det imidlertid ut til at man vil konsentrere seg om å bygge ut ulike områder i og ved den eksisterende bebyggelsen på Kambo, og at en del av presset på Mosseskogen således er fjernet – inntil videre.

Dette ble bekreftet i en sak publisert av Moss Avis 8. oktober 2009, der kommuneplanlegger Terje Pettersen varslet ”tung utbygging” sentralt på Kambo, og forklarte dette med at kommunens selvpålagte restriksjoner, det vil si de politiske vedtakene om vern av Mosseskogen, innebar et veldig press på gjenværende områder.

Ekspanderende fylling i Trolldalen

I mellomtiden fortsetter fyllinga ved Trolldalen å ekspandere – flere fornminner som inntil nylig lå i kantsonen til fyllinga er nå blitt dekket av grus- og steinmasser. Dette til tross for at fyllinga for lengst er lagt ned.

I Moss Avis av 11. juni 2010 forklarte Hans Jacob Henæs i Moss drift og anlegg KF dette med at ”vi og flere entreprenører har avtale med grunneier Vibeke Dons Wankel om midlertidig lagring av masser der”.

Ernst S. Andersen pekte da på at betydelige deler av massene var blitt plassert utenfor arealet til fyllinga, og at aktivitetene derfor minnet mer om permanent deponering, gjort for å utvide arealet, enn om midlertidig lagring.

Fornminneregistrering overlatt til private

Moss Ættehistorielag har gått i gang med å registrere de mange fornminnene i skogen, en oppgave som laget er blitt tildelt av kommunen, som etter eget utsagn ikke har ressurser til å utføre slikt arbeid selv.

I forbindelse med denne registreringen har arkeologer fra Østfold fylkeskommune bekreftet ektheten til en rekke av de funnene som tidligere er blitt gjort av Egil Jensen, Ernst S. Andersen og andre – boplassområder fra steinalderen, boplasser i form av hellere, jernaldergravene ved Ore.

Funnene som er gjort er såpass omfattende at det kunne virke logisk at staten igangsatte en undersøkelse av området, slik at man kunne få en full oversikt over de kulturhistoriske verneverdiene. Mange stusser over at staten velger å overlate slike undersøkelser til private entusiaster. Men statlige undersøkelser finner stort sett bare sted i tilfeller der det allerede er bestemt at et område skal bygges ut. Den viktigste årsaken til dette er – sies det – mangelen på ressurser.

Kilder

Saker i mediene, gjort tilgjengelige på Internett

”Farvel til Mosseskogen”
Publisert 20. juni 2006
http://www.moss-dagblad.no/lokalnytt/article2153451.ece

”Snauhogst sjokkerer”
Publisert 25. mars 2007
http://www.moss-avis.no/nyheter/snauhogst-sjokkerer-1.4330552

”Vil verne Molbekk”
Publisert 16. april 2007
http://www.moss-avis.no/nyheter/vil-verne-molbekk-1.4332675

”Flertall mot bygging på Mosseskogen”
Publisert 2. mai 2007
http://www.moss-avis.no/nyheter/flertall-mot-bygging-pa-mosseskogen-1.4334618

”Massiv interesse for utbyggingsplaner”
Publisert 11. mai 2007
http://www.moss-avis.no/nyheter/massiv-interesse-for-utbyggingsplaner-1.4335683

”Byggeboom i nordre bydel”
Publisert 31. mai 2007
http://www.moss-avis.no/nyheter/byggeboom-i-nordre-bydel-l-1900-boliger-l-to-smabathavner-l-golfbane-1.4337934

”Der stillheten råder”
Publisert 22. juni 2007
http://www.moss-dagblad.no/lokalnytt/article2833664.ece

”Vern på tvers av grenser?”
Publisert 8. september 2007
http://www.moss-avis.no/debatt/leserbrev/vern-pa-tvers-av-grenser-1.4354902

”Politikerne i het Molbekk-debatt”
Publisert 19. desember 2007
http://www.moss-avis.no/nyheter/politikerne-i-het-molbekk-debatt-1.4344501

”Hubroen trues av hogst”
Publisert 3. april 2008
http://www.nrk.no/nyheter/distrikt/ostfold/1.5283108

” – Miljøkriminalitet i Mosseskogen”
Publisert 25. april 2008
http://www.nrk.no/nyheter/distrikt/ostfold/1.5495554

”Til krig for skogen”
Publisert 26. april 2008
http://www.moss-avis.no/nyheter/til-krig-for-skogen-1.4407198

”Vil vurdere vern av hele Mosseskogen”
Publisert tirsdag 13. mai 2008
http://www.moss-avis.no/nyheter/vil-vurdere-vern-av-hele-mosseskogen-1.4385075

”Innrapporterer skogshogst”
Publisert 29. juli 2008
http://www.moss-dagblad.no/lokalnytt/article3689994.ece

”– Mosseskogen må vernes”
Publisert 5. november 2008
http://www.nrk.no/nyheter/distrikt/ostfold/1.6297178

”Omstridt hogst på Mosseskogen”
Lørdag 20. desember 2008
http://www.moss-avis.no/nyheter/omstridt-hogst-pa-mosseskogen-1.4402040

”Varsler tung utbygging på Kambo”
Publisert torsdag 8. oktober 2009
http://www.moss-avis.no/nyheter/varsler-tung-utbygging-pa-kambo-1.3962243

”Frykter rasering av kulturminner i Trolldalen”
Publisert 11. juni 2010
http://www.moss-avis.no/nyheter/frykter-rasering-av-kulturminner-i-trolldalen-1.5370237

”Kulturminner i Mosseskogen og utvidelsen av fyllinga i Trolldalen”, leserinnlegg av Ernst S. Andersen
Publisert 22. juni 2010
http://www.moss-avis.no/debatt/kulturminner-i-mosseskogen-og-utvidelsen-av-fyllinga-i-trolldalen-1.5401865

Annet

Innrapporteringen av Wankel til politiet, 29. juni 2008

Statistikk inngrepsfrie naturområder
Aksessert 20. oktober 2010
http://www.dirnat.no/inon/statistikk/

Båtvik, Jan Ingar I. 2008, *Biologisk inventering av Mosseskogen mellom Kambo og Moss by, Moss kommune. Rapport til Kambo vel*

Røsok, Øystein 2008, *Naturtypelokaliteter i Mosseskogen, Moss kommune*, BioFokus-rapport 2008-19

Intervju med Lars Olav Brandsæter

****